

VREME I PERIODI NICANJA STALNIH ZUBA

Ž. Vidović, S. Milisavljević i B. Ilijić

Vreme i redosled nicanja stalnih zuba nije samo sa teoretskog stanovišta značajno. Praktični značaj smene zuba je iz više razloga velik:

a. Kod ortodontskog tretiranja značajno je da znamo do kog vremena možemo da računamo na čvrste mlečne zube. Naročito je značajno da se zna kada može da se očekuje nicanje bočnih zuba.

b. Ako se želi da se pravilno tumače promene koje se odigravaju za vreme rasta i razvitka vilica potrebno je poznavanje vremena i redosleda nicanja zuba.

c. Pre nego što se pristupi saniranju mlečnih zuba neophodno je da se zna za koliko vremena će ti zubi biti zamenjeni stalnim zubima.

d. Roditelji sa puno pažnje prate razvitak svog deteta. U periodu smene zuba odigravaju se intenzivni opšti telesni i psihički razvitak. Roditelji često od stomatologa traže objašnjenje o uzajamnoj povezanosti između vremena nicanja i opšteg razvitka.

U mnogim stručnim knjigama dato je vreme i redosled nicanja zuba. Proell je, na primer, ispitivao vreme nicanja zuba kod Zula, Filipinaca, Crnaca, Evropljana i drugih populacija. On je našao da se ovo vreme kod različitih populacija razlikuje. A. M. Schwarz ističe da je vreme nicanja bočnih zuba, kao i redosled nicanja promenljivo.

Gotovo da nema ni jedne stručne knjige u kojoj nije istaknuto vreme nicanja zuba. Najčešće se kao normalna šema nicanja stalnih zuba daje ova tabela (tabela 1):

Tabela 1

Zub	1	2	3	4	5	6	7	8
Vreme	7	8	10	9	11	6	12	18

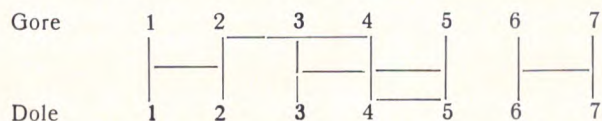
Iz didaktičkih razloga u mnogim studijama se preporučuje korišćenje šema. Na primer da bi se lakše upamtilo nicanje stalnih molara neki autori preporučuju da se koristi ova šema:

Vreme nicanja prvog stalnog molara je: $1 \times 6 = 6$ god.
 Vreme nicanja drugog stalnog molara je: $2 \times 6 = 12$ god.
 Vreme nicanja trećeg stalnog molara je: $3 \times 6 = 18$ god.

Mi smo naša ispitivanja obavila u jednom obdaništu i na učenicima jedne osnovne škole u jednoj nerazvijenoj opštini. Rezultati naših ispitivanja o vremenu i redosledu nicanja stalnih zuba dati su u tabeli 2 i na šemi 1.

Zub	1	2	3	4	5	6	7
Gore	7,7	8,0	10,6	9,4	9,6	6,6	11,7
Dole	7,3	7,9	9,10	9,5	9,5	6,5	11,4

Tabela 2. Dato je vreme u godinama i mesecima nicanja stalnih zuba kod ispitivane grupe.

Šema 1. Linijom je prikazan redosled nicanja zub kod ispitivane grupe.

Iz datih podataka se vidi da kod svih zuba gotovo uvek niče prvo zub u donjoj vilici. Izuzetak predstavlja redosled nicanja prvog premolara u gornjoj i donjoj vilici. Međutim, razlika u vremenu nicanja istoimenih zuba gornje i donje vilice je jako mala. Ova razlika u vremenu nicanja odgovarajućih zuba gornje i donje vilice najviše je izražena kod očnjaka. Posle nicanja prvih stalnih molara sledi pauza od oko godinu dana. U sledećem periodu niču lateralni i centrali sekutići. Nakon pauze od oko 1,5 godine niču zubi potpornog pojasa. Drugi stalni molari niču kasnije od zuba potpornog pojasa godinu dana.

U udžbenicima se ističe da se erupcija zuba odvija u tri dobro izražena perioda. U prvom periodu niču prvi stalni molari, lateralni sekutići i centralni sekutići. Premolari, očnjaci i drugi molari niču u drugom periodu. U trećem periodu niču umnjaci. Pojedini periodi su odvojeni kraćim ili dužim vremenskim intervalom.

Naša ispitivanja ne mogu u potpunosti da potvrde ovu podelu na tri perioda. Prvi period bi mogao da se podeli na dva vremenska intervala:

- a. Vreme nicanja prvih stalnih molara,

b. Vreme nicanja centralnih i lateralnih sekutića. Između vremena nicanja sekutića i prvih stalnih molara postoji vremenski razmak od oko jedne godine.

Isto tako i drugi period, kao što se iz rezultata vidi, ima dve faze:

a. Nicanje prvih premolara, drugih premolara i očnjaka.

b. Nicanje drugih molara.

Između vremena nicanja poslednjeg zuba prve faze drugog perioda i donjeg drugog molara postoji vremenski razmak od oko jedne godine.

Rezimirajući rezultate naših ispitivanja želimo da istaknemo:

— da redosled i vreme nicanja zuba ima veliki kako teoretski tako i praktični značaj,

— da naša ispitivanja imaju nedostataka jer su nepotpuna i ne osvetljavaju u dovoljnoj meri problem nicanja zuba,

— da je razlika u vremenu nicanja zuba gornje i donje vrlo mala. Ona je tako mala da gotovo može da se kaže da jednovremeno niču istoimeni zubi gornje i donje vilice,

— da nicanje stalnih zuba traje dosta dugo i da se ono obavlja u tri perioda. Ali, i u prvom i u drugom periodu postoje po dve jasno odvojene faze. Vremenski interval između prvog i drugog perioda, kao i između pojedinih faza ova dva perioda, je takav da može da se kaže da se smena stalnih zuba, sem umnjaka, odvija kontinuirano, ili pak da se svaki od ova dva perioda podeli u po dva vremenska intervala.

Summary

Uruption time periods of permanent teeth

The investigation was made in a elementary school. Eruption time, periods and regularity of the tetch were pointed aut by the authors.

The authors emphasize three eruption periods of permanent teeth:

1. Eruption of the first oolar, central and lateral incisor.
2. Eruption of the first premolar, second premolar, canine and the second molar.
3. Eruption of the third molar.

The first and the second eruption periods of the teeth were divoted in four separate phases:

- a. eruption of the first molar,
- b. eruption of the central and lateral incisor,
- c. eruption of the first premolar, second premolar and canine and
- d. eruption of the second molar.

Literatura

1. Begg and Kesling: Begg orthodontic. Theory and technique. W. B. Saunders Company. Philadelphia, London, Toronto. 1971.
2. Bikar I.: Osnovi ortopedije vilica. Stomatološka sekcija SLD. Beograd 1962.
3. Graber T. M.: Orthodontics. Principles and Practice. W. B. Saunders Company. Philadelphia, London, Toronto 1972.
4. Graovac Ž.: Osnovi dečje stomatologije. Naučna knjiga. Beograd 1969.
5. Janson I.: Eine untersuchung zur mittleren. Durchbruchzeit der bleibenden Zahne des Menschen. Fortschritte der Kieferorthopadie. Band 32. Heft 3/4. Bonn 1971.
6. Marković M.: Biološka priroda ortodoncije. Ortodonska sekcija Srbije. Beograd 1976.
7. Nenninger H.: Zur Physiologie des Zahndurchbruchs. Fortschritte der Kieferorthopadie. Band 38. Heft 3. Bonn 1977.
8. Paracuchi, Renda und Vitale: Variationen der Chronologie des Durchbruchs der ersten bleibenden Molaren und der Schneidezahne. Fortschritte der Kieferorthopadie Band 31. Heft. 2. Bonn 1970.